

Programma van Toetsing & Afsluiting voor H.A.V.O

Examenperiode:

2019 - 2021

Inhoud

A. Examenreglement	blz. 3
B. Algemeen gedeelte	blz. 4
1. Het examen in het H.A.V.O.	blz. 4
2. Het Profielwerkstuk	blz. 5
3. Herkansingen	blz. 5
4. Het Schoolexamen - afsluiting	blz. 5
5. Het Centraal Examen - de slaag/zak regeling	blz. 5
6. Algemene bepalingen	blz. 6
7. Informatie over het centraal georganiseerde schoolexamen	blz. 8
8. Slotbepaling	blz. 10

A. Examenreglement

Het bevoegd gezag van het Bisschoppelijk College Broekhin te Roermond heeft het examenreglement vastgesteld.

Alle informatie betreffende het eindexamen H.A.V.O. is te vinden in drie documenten:

1. Het eindexamenreglement V.W.O. – H.A.V.O – V.M.B.O. gepubliceerd op www.broekhin.nl.
2. Programma van Toetsing en Afsluiting
3. De vóór het Centraal Examen uit te reiken brochure “Exameninstructie”

B. Algemeen gedeelte

1. Het examen in het H.A.V.O..

In het eindexamenbesluit is vastgelegd dat het eindexamen voor ieder vak kan bestaan uit een Schoolexamen, uit een Centraal Examen, dan wel uit beide.

Het eindexamen omvat:

- de vakken van het gemeenschappelijk deel van elk profiel;
- de vakken van het profieldeel van één van de profielen, waaronder tevens begrepen is het profielwerkstuk;
- de vakken en andere programmaonderdelen van het vrije deel van elk profiel.

1.1. Schoolexamen - Centraal Examen - Examendossier

1.1.1. Schoolexamen en Centraal Examen - overzicht

Voor een aantal vakken is er alleen een Schoolexamen (SE).

Voor de andere vakken moet er zowel een Schoolexamen als een Centraal Examen (CE) worden afgelegd. In dit geval bepalen ze ieder voor de helft het eindcijfer.

Het eindexamen omvat de volgende vakken:

	H.A.V.O.			H.A.V.O.	
	SE	CE		SE	CE
Nederlands	X	X	Natuurkunde	X	X
Frans	X	X	Scheikunde	X	X
Duits	X	X	Biologie	X	X
Engels	X	X	Economie	X	X
Geschiedenis	X	X	Bedrijfseconomie	X	X
Maatschappijleer	X	-	Muziek	X	X
Aardrijkskunde	X	X	Tekenen	X	X
Wiskunde-A	X	X	Handvaardigheid	X	X
Wiskunde-B	X	X	Culturele en Kunstzinnige Vorming	X	-
Wiskunde-D	X	-	Lichamelijke Opvoeding	X	-
			Levensbeschouwing	X	-

1.1.2. Examendossier

Het Schoolexamen is geregeld in dit programma van **toetsing en afsluiting (PTA)** en het **examendossier**. Het examendossier omvat de verzameling van producten en resultaten van een leerling. In het examendossier wordt tevens bijgehouden en vastgelegd welke onderdelen van het Schoolexamen de kandidaat heeft afgerond en de beoordelingen die daarvoor zijn gegeven.

1.2 Bewaartermijn

De cijfers of andere beoordelingen worden door de vakdocenten uiterlijk twee werkweken na de toetsing doorgegeven aan de leerlingen en de schoolleiding. Alle werken die een cijferbeoordeling hebben gekregen voor het Schoolexamen (schriftelijke toetsen en praktische opdrachten) worden door de vakdocenten bewaard tot tenminste 6 maanden na het afronden van het centraal schriftelijk eindexamen.

2. Het profielwerkstuk

2.1. Profielwerkstuk - algemeen

Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen. Het profielwerkstuk heeft betrekking op alle vakken, behorende tot het examen. Tenminste één van deze vakken heeft een omvang van ten minste 320 uur of meer.

2.2. Profielwerkstuk - tijdsplanning

Alle leerlingen maken in het voorexamenjaar, doch uiterlijk in het begin van het examenjaar, de keuze van het vak(ken) en het onderwerp voor het profielwerkstuk. De school stelt jaarlijks de uiterste inleverdatum voor het profielwerkstuk vast.

3. Herkansingen

Eindexamenleerlingen 2020-2021 hebben de mogelijkheid om voor 2 vakken uit het voorexamenjaar een semesterherkansing te maken i.v.m. de Covid 19 perikelen. Met deze toets kan een leerling het resultaat van een semester in het voorexamenjaar vervangen. PO's (waaronder practica en mondelingen) vallen buiten deze regeling. De afname van deze toetsen vindt plaats aansluitend aan de herfstvakantie. Daarnaast hebben de examenleerlingen de mogelijkheid om 2 semesterherkansingstoetsen te maken uit het examenjaar. Deze toets vervangt alle toetsen uit een semester. PO's (waaronder practica en mondelingen) vallen buiten deze regeling.

4. Het Schoolexamen - afsluiting

Een kandidaat heeft het Schoolexamen afgerond indien:

1. Voor alle onderdelen die met een cijfer beoordeeld worden, een cijfer vastgesteld is. Cijfers worden gegeven tot op 1 decimaal;
2. Het vak Lichamelijke Opvoeding met voldoende of goed is beoordeeld;

5. Het Centraal Examen - slaag/zak-regeling

Een kandidaat wordt toegelaten tot het Centraal Examen wanneer het Schoolexamen is afgerond.

Rekentoets:

De rekentoets is vervallen. Leerlingen die geen examen afleggen in wiskunde (havo profiel CM) moeten een schoolexamen rekenen hebben afgelegd. Dit cijfer telt niet mee bij de uitslagbepaling en ook wordt er geen minimumeis gesteld aan dit cijfer. Het wordt vermeld op

een bijlage bij de cijferlijst en heeft slechts als doel het vervolgonderwijs zicht te bieden op de reken Capaciteiten van de betreffende student.

Het combinatiecijfer:

In het combinatiecijfer worden de cijfers van een aantal vakken uit het gemeenschappelijk deel gemiddeld. Voor h.a.v.o. zijn dat: Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV), het profielwerkstuk, maatschappijleer en levensbeschouwing. De ondergrens voor de afzonderlijke vakken is 3,50. De eindcijfers, dus de afgeronde cijfers, worden gemiddeld. Het combinatiecijfer zelf wordt ook afgerond. Het telt mee als één cijfer in de slaag/zakregeling en kan dus ook eventuele onvoldoendes compenseren.

De slaag/zakregeling:

Een leerling is geslaagd als het gemiddelde van alle cijfers gehaald bij het Centraal Examen minstens 5,50 is. Is dit niet het geval, dan is de kandidaat afgewezen (gezakt; ook bij 5,49!).

Een leerling zonder wiskunde moet deelgenomen hebben aan de rekenlessen.

Daarna wordt van alle vakken het definitieve eindcijfer bepaald. Dit is het gemiddelde van het eindcijfer van het Schoolexamen SE (in 1 decimaal) en het Centraal Examen CE (in 1 decimaal). Beide onderdelen wegen daarbij even zwaar. Dit eindcijfer wordt afgerond op een geheel getal.

Vervolgens geldt dat een kandidaat is geslaagd als hij/zij bij deze eindcijfers hoogstens één 5 heeft voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde.

Hij/zij is geslaagd bij alle eindcijfers 6 of hoger, of:

- één 5 en de rest 6 of hoger, of:
- één 4, de rest 6 of hoger en gemiddeld 6,0, of:
- geslaagd bij twee keer 5 of één 5 en één 4, de rest 6 of hoger en gemiddeld 6,0. Daarnaast moet er voldaan worden aan de voorwaarde dat lo beoordeeld is als voldoende of goed.

6. Algemene bepalingen

6.1 Schoolexamenperiode

Voor alle vakken met een Schoolexamen begint de examenperiode op de eerste lesdag van het schooljaar van het vierde leerjaar van h.a.v.o..

6.2. Uiterste inleverdata

Bij elk werkstuk of praktische opdracht wordt een uiterste inleverdatum vastgesteld. Voor praktische opdrachten, die te laat ingeleverd worden geldt het volgende:

Bij het te laat inleveren kan per schooldag 0,4 punt van het cijfer in mindering gebracht worden, met een maximum van vijf schooldagen. Als na de vijf dagen het werkstuk nog niet is ingeleverd, kan het werkstuk gewaardeerd worden als een gemist werk en heeft de docent het recht het cijfer "1" toe te kennen. De kandidaat moet de praktische opdracht alsnog maken, want de inhoud moet nog steeds beoordeeld worden.

In geval van ziekte of andere externe factoren kan in overleg door de betrokken docent een andere uiterste inleverdatum worden vastgesteld.

6.3. Profielwerkstuk (zie ook 6.2)

Het profielwerkstuk dient te zijn afgerond en ingeleverd **vóór 1 april** van het afsluitende examenjaar. Echter wanneer in de afdeling een eerdere einddatum met de examenkandidaten wordt afgesproken dan geldt die datum als deadline.

Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer dat meetelt in het combinatiecijfer.

6.4. Cijfergeving

De examinerator drukt zijn oordeel over kennis, inzicht en vaardigheden van de kandidaat voor de schriftelijke, mondelinge toetsen en de praktische opdrachten uit in een cijfer uit de schaal 1 tot en met 10, met de daartussen liggende cijfers tot op één decimaal. Dit betekent dat 5,45 een 5,5 wordt. De ontstane 5,5 wordt bij vakken met alleen een Schoolexamen in tweede instantie afgerond op een geheel cijfer. De 5,5 wordt dan een 6.

6.5. Verhinderung of afwezigheid

In aansluiting op hetgeen omtrent verhinderung of afwezigheid in het examenreglement van de school is aangegeven wordt bepaald dat voor de gemiste onderdelen van het Schoolexamen het cijfer 1 wordt toegekend indien een kandidaat zonder geldige reden afwezig is geweest, zulks ter beoordeling door de directeur of diens plaatsvervanger. Kandidaten die door ziekte (schriftelijke verklaring van de ouders of verzorgers met opgave van de behandelende geneesheer) of ander aantoonbare vormen van overmacht niet hebben kunnen deelnemen aan een deel van het Schoolexamen worden in de gelegenheid gesteld dit onderdeel in te halen. Het tijdstip zal in overleg tussen teamleider, docent en kandidaat worden vastgesteld. Er is steeds één inhaalmoment voor leerlingen die met geldige reden afwezig zijn geweest. Bij het niet aanwezig zijn tijdens het inhaalmoment vervalt de inhaalmogelijkheid en wordt het cijfer “een” (1) ingevoerd.

6.6. Assessor

Op verzoek van de docent-examinator of van de kandidaat kan de directeur een assessor (docent of lid van de schoolleiding) aanwijzen bij een mondelinge toets of practicumtoets voor het Schoolexamen.

6.7. Actuele PTA's

De meest actuele PTA's zijn te raadplegen op de website van de school. Wijzigingen in het programma van Toetsing en Afsluiting worden gepubliceerd op de website van de school.

6.8 Studiewijzer

Ter verduidelijking van het PTA publiceren vakken een studiewijzer waarin de onderdelen van het PTA worden toegelicht.

6.9. Doubleren in de 2de fase

In beginsel worden geen vrijstellingen gegeven voor leerlingen die niet bevorderd zijn naar het eerst volgende hogere leerjaar, tenzij dit vak is afgesloten in het schoolexamen. In sommige gevallen kan dit onredelijk of onbillijk zijn, bijvoorbeeld wanneer een leerling het vak met een hoog cijfer heeft afgesloten én het PTA niet gewijzigd is. Daarom kan in deze gevallen van de regel dat alles opnieuw gedaan moet worden, worden afgeweken. Indien een leerling voor een vak of een bepaald onderdeel van een vak vrijstelling krijgt, dient de leerling een alternatief programma te volgen en blijft hij te allen tijde tijdens de reguliere lessen onder supervisie van de betreffende docent die de vrijstelling verleend heeft. Betreffende het alternatieve programma moeten er duidelijke afspraken gemaakt worden tussen de leerling, de mentor en de teamleider.

6.9.1. Afgesloten vakken

Indien een leerling doubleert is het in uitzonderlijke gevallen mogelijk een vrijstelling te krijgen voor een reeds afgesloten vak.

6.9.2. Profielwerkstuk

Bij doubleren van het examenjaar zal in afstemming op het totale combinatiecijfer worden gekeken of vrijstelling van het PWS wenselijk is.

6.10. Instroomleerlingen vanuit 4 V.M.B.O.

Voor de leerlingen die instromen vanuit 4 V.M.B.O. gelden geen vrijstellingen met betrekking tot reeds afgelegde onderdelen van het schoolexamen in 3 of 4 V.M.B.O. Het betreft hierbij ook de vakken maatschappijleer, CKV en levensbeschouwing.

6.11. Examen op een hoger niveau

Mocht een leerling in aanmerking komen voor het volgen van een vak op een hoger niveau, dan wordt voor de betreffende vakken een apart lesprogramma gevolgd en PTA gemaakt. In dit PTA is vastgelegd wat er gebeurt met het schoolexamencijfer als de leerling gebruik maakt van de terugvaloptie bij het examen in een vak op een hoger niveau.

6.12. Versneld examen

Voor leerlingen die in aanmerking komen voor een versneld examentraject wordt een apart PTA opgesteld.

6.13. Afstroom VWO-HAVO

Voor leerlingen die afstromen van VWO 4 naar HAVO 5, dan wel van VWO 5 naar HAVO 5 wordt een apart PTA opgesteld. Dit PTA ligt ter inzage bij de teamleider.

7 Informatie over het centraal georganiseerde schoolexamen

De informatie heeft met name betrekking op de centraal georganiseerde schoolexamens.

7.1 Tijd en plaats

- De tijdstippen waarop de schoolexamenzittingen beginnen staan in het schoolexamenrooster dat de school tijdig aan de leerling kenbaar maakt.
- De plaats waar het schoolexamen plaatsvindt is eveneens vermeld op het schoolexamenrooster. Leerlingen die meer dan een halfuur na de aanvang van de toets aankomen, mogen niet meer deelnemen aan deze zitting.
- Een leerling mag de toets ruimte niet eerder verlaten dan één uur na aanvang van de toets. De toezichthouder maakt dit tijdstip bekend.
- Een leerling mag de toets ruimte vervolgens verlaten tot een kwartier voor het einde van de toets. De toezichthouder maakt dit tijdstip bekend.

7.2 Materiaal en papier

- Tassen, jassen, horloges, telefoons e.d. mogen niet in de toets ruimte meegenomen worden.
- Etenswaars zijn niet toegestaan in het lokaal.
- Het werk mag niet met potlood gemaakt worden. Dit laatste is niet van toepassing op tekeningen en grafieken.
- Er mogen geen andere boeken, tabellen of hulpmiddelen gebruikt worden dan op de envelop vermeld staan.
- Het werk moet gemaakt worden op door de school verstrekt papier.
- Als de leerling aangeeft extra papier nodig te hebben, dan verzorgt de toezichthouder dit.
- Er mag alleen een grafische rekenmachine gebruikt worden als dat nadrukkelijk bij hulpmiddelen voor dat vak is aangegeven. Het is een leerling niet toegestaan tijdens een toets gebruik te maken van de grafische rekenmachine van een andere leerling.
- De leerling vermeldt naam en de naam van de docent op elk papier. Tevens moet elk ingeleverd blaadje die je inlevert genummerd worden en op het eerste blaadje moet de leerling vermelden hoeveel blaadjes hij inlevert.

7.3 Tijdens de schoolexamenzitting

- Tijdens een toets mogen de toezichthouders aan leerling geen enkele mededeling of inlichting over het werk verstrekken.
- Tijdens het uitdelen van de opgaven dient er volkomen rust in het lokaal te heersen.
- Zonder toestemming van een toezichthouder mag een leerling gedurende het schoolexamen het lokaal niet verlaten.

- Indien een leerling zich bij het schoolexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt, kan de directeur of diens plaatsvervanger de leerling de (verdere) deelneming aan het schoolexamen ontzeggen, dan wel andere maatregelen nemen.
- Indien een onregelmatigheid wordt ontdekt na afloop van het een schoolexamen, kunnen de directeur of diens plaatsvervanger en de betrokken examinator(en) passende maatregelen nemen.

7.4 Inleveren van het schoolexamenwerk

- De leerling zorgt ervoor dat hij al het gemaakte werk inlevert, ook bijlagen en dergelijke. De leerling is hier zelf verantwoordelijk voor.
- Werk mag nooit op de opgaven zelf gemaakt worden, tenzij dat is voorgeschreven.
- De leerling let er op dat hij niet per ongeluk het kladwerk inlevert, in plaats van het gemaakte werk.
- Als de leerling ontdekt dat hij het gemaakte werk heeft meegenomen nadat het lokaal verlaten is, dan kan dit niet meer worden ingeleverd.

7.5 Onregelmatigheden

Een onregelmatigheid dient door de toezichthouder onmiddellijk aan de teamleider, de directeur of diens plaatsvervanger gemeld te worden.

- Indien een toezichthouder waarneemt dat een leerling zich schuldig maakt aan een frauduleuze handeling/onregelmatigheid stelt hij de betreffende leerling hier onmiddellijk van in kennis.
- De leerling wordt in staat gesteld om het werk af te maken.
- De leerling krijgt een nieuw antwoordblad.
- Op het oorspronkelijke blad wordt een melding van fraude aangetekend en dit wordt ingenomen.
- De surveillant maakt van het geconstateerde melding.

7.6 Hulpmiddelen op het Schoolexamen

Basispakket hulpmiddelen (bij ieder vak toegestaan) en zelf meenemen

Nederlands woordenboek - tekenpotlood – blauw en rood kleurpotlood – liniaal met millimeterverdeling – vlakgum – passer – geodriehoek – elektronisch rekenapparaat. Daarnaast is enkel bij de vakken wiskunde A, B en D een grafische rekenmachine toegestaan. Bij de moderne vreemde talen dient de leerlingen – indien noodzakelijk – zelf te zorgen voor een woordenboek naar en van de doeltaal.

8 Slotbepaling

In alle gevallen waarin de in dit programma van Toetsing en Afsluiting en de in het examenreglement gestelde regels niet voorzien, beslist de directeur of diens plaatsvervanger.

Roermond, september 2020